

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

201... оны дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

БАНКНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Банкны тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/ 3 дугаар зүйлийн 3.1 дэх хэсгийн 3.1.2¹, 3.1.14, 3.1.15, 3.1.16, 3.1.17, 3.1.18, 3.1.19, 3.1.20 дахь заалт:

“3.1.2¹. “Харилцан хамаарал бүхий этгээд” гэж хуулийн этгээдийн өмчлөл, удирдлага, хяналт, үйл ажиллагаанд шууд болон шууд бусаар оролцдог, эсхүл эдийн засгийн ашиг сонирхолтой байх зэрэг Монголбанкнаас тогтоосон шалгуураар харилцан хамаарал бүхий гэж тооцогдсон хувь хүн, хуулийн этгээд, тэдгээрийн нэгдмэл сонирхолтой этгээдийг”

3.1.14. “Өмчлөлийн хэрэгсэл” гэж Компанийн тухай хуульд тодорхойлсон хувьцаа, хувьцаанд хамаарах үнэт цаасыг;

3.1.15. “Банкны нэгдлийн толгой компани” гэж банкны нэгдэл болон түүнд хамаарах оролцогчийг удирддаг, эсхүл банкны нэгдлийн оролцогчийн 20-иос доошгүй хувийн саналын эрхтэй хувьцааг эзэмшдэг компанийг;”

3.1.16. “Найдваргүй, хэвийн бус үйл ажиллагаа” гэж Монголбанкнаас тогтоосон шалгуураар өндөр эрсдэлтэй гэж тооцогдсон банкны аливаа үйл ажиллагааг;

3.1.17. “Банкны нөхцөлт удирдлага” гэж Монголбанкны хяналт шалгалтаар төлбөрийн чадвар нь муудаж байгаа нь тогтоогдсон бол тухайн банкны хэвийн үйл ажиллагааг хангах, санхүүгийн байдлыг нь сайжруулах зорилгоор банкны удирдлага, зохион байгуулалт, санхүү, үйл ажиллагаатай нь холбогдуулан хуульд заасны дагуу Монголбанкнаас авч хэрэгжүүлэх цогц арга хэмжээг;

3.1.18. “Эцсийн өмчлөгч” гэж банкны үйл ажиллагааг удирдан чиглүүлдэг, эсхүл өөрийн энэ эрхээ бусдаар төлөөлүүлэн гүйцэтгүүлдэг, эсхүл банкны хувьцааг нэг болон түүнээс дээш үргэлжилсэн хэлхээ холбоо бүхий хуулийн этгээдээр дамжуулан эзэмшиж байгаа, тухайн хуулийн этгээдийг үүсгэн байгуулсан буюу банкны хувьцаа, үйл ажиллагаанаас үүсэх үр шимийг хүртэх эрх бүхий өмчлөгч этгээдийг;

3.1.19. “Үндсэн үйл ажиллагаа” гэж зах зээлд эзлэх хувь хэмжээ, үйл ажиллагааныхаа хэлхээ холбооноос хамаарч аливаа саатал нь банк, санхүүгийн тогтолцооны тогтвортой байдлыг алдагдуулж, улсын эдийн засагт бодит сөрөг нөлөө үзүүлж болзошгүй банкны үйл ажиллагааны чиглэлийг;

3.1.20. “Зээлийн төвлөрөл” гэж тухайн банкны өөрийн хөрөнгийн тодорхой хувиар илэрхийлэгдсэн, банкнаас аливаа этгээд, түүний харилцан хамаарал бүхий этгээдтэй хийх хэлцлийн, эсхүл эзэмших хөрөнгийн дүнгийн дээд хэмжээг.

2/ 23 дугаар зүйлийн 23.1 дэх хэсгийн 23.1.5 дахь заалт:

“23.1.5. Банк байгуулах нь мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэх үйл ажиллагаатай аливаа байдлаар холбоотой эсэх, эсхүл мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэх эрсдэлийг нэмэгдүүлэх эсэх”

3/ 24 дүгээр зүйлийн 24.1 дэх хэсгийн 24.1.5 дахь заалт:

“24.1.5. Банкны нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигч, нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигч байхгүй бол хамгийн их хувьцаа эзэмшиж байгаа этгээд, тэдгээрийн эзэмшиж байгаа хувьцааны тоо, ширхэг, нийт дүн, хэмжээний талаарх мэдээллийг Монголбанкинд ирүүлээгүй.”

4/ 32 дугаар зүйлийн 32.1 дэх хэсгийн 32.1.7 дахь заалт:

“32.1.7. Дээд боловсролтой, банк, санхүү, эдийн засаг, хууль эрх зүй, мэдээллийн технологи, компанийн засаглал зэрэг чиглэлээр мэргэшсэн, мэргэжлээрээ 10-аас доошгүй жил ажилласан, үүнээс таваас доошгүй жилд нь банк, санхүүгийн байгууллагад эрх бүхий албан тушаал хашсан туршлагатай байх;”

5/ 32 дугаар зүйлийн 32.3 дахь хэсэг:

“32.3. Банкны төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүнд нэр дэвшиж байгаа этгээд нь энэ хуулийн 32.1-д заасан шалгуурыг хангаж байгаа эсэхийг банкнаас бичгээр урьдчилан ирүүлсэн мэдээлэлд үндэслэн Монголбанк тогтоож, энэ тухай банкинд мэдэгдэнэ.”

6/ 34 дугаар зүйлийн 34.3 дахь хэсэг:

“34.3. Гүйцэтгэх захирал нь төлөөлөн удирдах зөвлөлийн аудитын, цалин урамшууллын, нэр дэвшүүлэх хорооны гишүүн байхыг хориглох бөгөөд гүйцэтгэх захирлыг сонгох, томилох, чөлөөлөх, түүний бүрэн эрхийг тогтоох, хяналт тавихтай холбоотой асуудлаар шийдвэр гаргахад саналын эрхгүй байна.”

7/ 36 дугаар зүйлийн 36.13, 36.14 дэх хэсэг:

“36.13. Банкны гаргасан хувьцааг худалдан авах хөрөнгө нь мөнгөн хөрөнгө байх бөгөөд энэ хуульд заасны дагуу өр төлбөр, хоёрдогч өглөгийг хувьцаанд хөрвүүлэхэд энэ шаардлага хамаарахгүй.

36.14. Банк нь хувьцааны эцсийн өмчлөгчийг тодорхойлсон мэдээлэл, холбогдох баримт бичгийг Монголбанкинд ирүүлэх бөгөөд эцсийн өмчлөгч өөрчлөгдөх бүрт уг мэдээллийг шинэчилж ирүүлнэ.”

8/ 36¹ дугаар зүйл:

“36¹ дугаар зүйл.Нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигчид тавигдах шалгуур

36¹.1.Энэ хуулийн 36.2-т заасан банкны нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигч нь дараахь шалгуурыг хангасан байна:

36¹.1.1.тухайн этгээд нь дампуурлын хэргийн хариуцагч, эсхүл хариуцагч хуулийн этгээдийн эрх бүхий албан тушаалтан бус байх;

36¹.1.2.гэмт хэргийн улмаас шүүхийн хүчин төгөлдөр шийдвэрээр ял шийтгүүлж байгаагүй;

36¹.1.3.санхүүгийн чадавхитай байх, банкны үйл ажиллагаанд сөргөөр нөлөөлөхүйц нөхцөл байдал үүсгэхгүй байх;

36¹.1.4.мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх гэмт хэрэгт ял шийтгүүлж байгаагүй;

36¹.1.5.нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигч нь хуулийн этгээд бол тухайн банкны нэгдэлд хяналт шалгалт хийх боломж бүхий бүтэцтэй байх;

36¹.1.6.тухайн хувьцааны эцсийн өмчлөгчийг нотолсон хангалттай баримт ирүүлсэн байх.”

9/ 70 дүгээр зүйл:

“70 дугаар зүйл.Банкийг татан буулгах арга хэмжээ хэрэгжих нөхцөл

70.1.Банкны гүйцэтгээгүй үүрэгт хүү, алданги, торгууль тооцох асуудал зогсч, хариуцлагын болон холбогдох бусад төлбөр хуримтлагдахгүй.

70.2.Банкинд холбогдох хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа хуульд заасны дагуу түдгэлзэж, банкны хөрөнгөөс өр төлбөр гаргуулах ажиллагаа зогсоно.

70.3.Банкны эрх хүлээн авах үйл ажиллагаа хэрэгжих хугацаанд урьд гарсан шүүхийн шийдвэрийн дагуу тухайн банкны барьцаалсан зээлийн барьцаа эд хөрөнгө болон актив хөрөнгийг борлуулснаас орох орлогоос үл маргах журмаар төлбөр гүйцэтгэхгүй.

70.4.Банкны эрх хүлээн авагчаас бусад этгээд банкны хөрөнгөөс аливаа шаардлагыг хангуулах эрхгүй.

70.5.Банкнаас үүргийн гүйцэтгэл шаардах эрх бүхий этгээд өөрийн шаардах эрхийг хэрэгжүүлэх үүднээс банкны хөрөнгийг барьцаалахгүй, худалдахгүй, шилжүүлэхгүй.

70.6.Банкны эрх хүлээн авагч томилогдсоноос хойш 90 хоногийн дотор банкны үйл ажиллагаанд хүндрэл учруулж болзошгүй, эсхүл банкны үйл ажиллагааг зохицуулахад

болон зээлдүүлэгчийн эрх ашгийг хамгаалахад сөрөг нөлөөтэй банкны гүйцэтгээгүй үүргээс банкны эрх хүлээн авагч татгалзах эрхтэй.”

10/ 71 дүгээр зүйл:

“71 дүгээр зүйл. Мэдэгдэл болон нэхэмжлэл хүргүүлэх

71.1.Банкны эрх хүлээн авагч нь банкнаас үүргийн гүйцэтгэлийг шаардах эрх бүхий этгээдийн нэхэмжлэлийг хүлээн авах хугацааг мэдэгдэл гаргаснаас хойш 60 хоног байхаар тогтоож, томилогдсон өдрөөс хойш хоёр сарын дотор банкны санхүүгийн тайлан, данс мэдээлэлд бүртгэгдсэн үүргийн гүйцэтгэлийг шаардах эрх бүхий этгээдэд мэдэгдэж олон нийтэд мэдээлнэ.

71.2.Энэ хуулийн 71.1-д заасан нэхэмжлэл хүлээн авах эцсийн хугацаа өнгөрснөөс хойш 90 хоногийн дотор банкны эрх хүлээн авагч дараахь шийдвэрийг гаргана:

71.2.1.Нэхэмжлэлийн шаардлага хүчин төгөлдөр эсэхэд үндэслэл бүхий эргэлзээ байвал шаардлагыг хүлээн авахаас татгалзах;

71.2.2.банкнаас үүргийн гүйцэтгэлийг шаардах эрх бүхий этгээдийн шаардлагын хэмжээг тодорхойлж, энэ хуульд заасны дагуу нэхэмжлэлийн дарааллыг тогтоох;

71.2.3.банкийг албадан татан буулгах үүднээс банкны эрх хүлээн авагчийн цалин хөлс, зээлдүүлэгчийн нэрс, баталгаажсан нэхэмжлэл бүрийн үнийн дүн болон төлөх төлбөрийн нийт дүнг тусгасан татан буулгах арга хэмжээний төлөвлөгөө батлах;

71.2.4.нэхэмжлэлийн шаардлага болон түүний баталгаажсан хэмжээний талаар нэхэмжлэгч этгээдэд мэдэгдэх.

71.3.Банкны эрх хүлээн авагч нь энэ хуулийн 71.1-д заасан хугацаанд нэхэмжлэлээ ирүүлээгүй этгээдийн нэхэмжлэлийг хүлээн авахаас татгалзах эрхтэй.”

11/ 72 дугаар зүйл:

“72 дугаар зүйл.Хүчин төгөлдөр бус гэж тооцож болох хэлцэл

72.1.Банкны эрх хүлээн авагч томилогдсоноос хойш нэг жилийн хугацаанд багтаан дараахь хэлцлийг хүчин төгөлдөр бус гэж тооцуулахаар эрх бүхий байгууллагад хандаж болно:

72.1.1.Банкны эрх хүлээн авагч томилогдохоос өмнөх нэг жилийн хугацаанд бусдын өмнө банкны хүлээсэн үүрэг нь банкны өмнө бусдаас хүлээсэн үүргээс үлэмж их байх хэлцэл;

72.1.2.Банкны эрх хүлээн авагч томилогдохоос өмнөх зургаан сарын дотор банкнаас авлагатай этгээдийн шаардлагыг хангасан аливаа хэлцэл нь тухайн этгээдийн хувьд татан буулгах ажиллагаанаас олж авах байсан хөрөнгийг ихэсгэсэн хэлцэл;

72.1.3.Банкны эрх хүлээн авагч томилогдохоос өмнөх нэг жилийн хугацаанд банкнаас холбогдох этгээдтэй хийсэн, банкны төлбөрийн чадвар алдагдахад нөлөөлсөн хэлцэл.”

12/ 73 дугаар зүйл:

“73 дүгээр зүйл.Төлбөр барагдуулах дараалал

73.1.Банкны хөрөнгийг худалдан борлуулсны орлогыг хуваарилахдаа барьцаагаар хангагдсанаас бусад нэхэмжлэлийн шаардлагыг дараахь дарааллаар хангана:

73.1.1.Банкны Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүн, гүйцэтгэх удирдлага болон хувьцаа эзэмшигч нарын хадгаламжаас бусад даатгагдсан хадгаламж, даатгагдсан хадгаламж эзэмшигчийн шаардах эрхийг шилжүүлсэн авсан Хадгаламжийн даатгалын корпорацийн шаардлага;

73.1.2.Монголбанкны болон эрх хүлээн авагчийн үйл ажиллагааны зардал;

73.1.3.Монголбанкны шаардах эрх бүхий төлбөрийн барьцаагүй хэсэг болон татвар, Засгийн газарт төлөх бусад өр төлбөр;

73.1.4.банкны эрх бүхий албан тушаалтнаас бусад ажилтнуудын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг тав дахин нэмэгдүүлснээс хэтрэхгүй цалин хөлс, энэ хуулийн 73.1.1-д заасны дагуу төлөгдөөгүй, хадгаламжийн даатгалд хамрагдаагүй хадгаламжийн төлбөр;

73.1.5.үүргийн гүйцэтгэлийг хангах аргаар баталгаажаагүй бусад өр төлбөр;

73.1.6.хоёрдогч өглөг.

73.2.Банкны хөрөнгийг худалдаж борлуулсны орлого нь нэхэмжлэлийн шаардлагыг хангахад хүрэлцэхгүй бол дарааллын эхний төлбөрийг бүрэн барагдуулсны дараа түүний дараагийн төлбөрийн шаардлагыг хангана.

73.3.Нэг дараалалд орсон хэд хэдэн төлбөрийг нэгэн зэрэг барагдуулах боломжгүй бол тухайн төлбөр бүрийн хэмжээнд хувь тэнцүүлэх замаар нэхэмжлэлийн шаардлагыг хангаж болно.

73.4.Энэ хуулийн 73.1-д заасан төлбөрийг бүрэн барагдуулсны дараа үлдэх хөрөнгийг тухайн банкны хувьцаа эзэмшигчдэд тэдгээрийн эрхийн дагуу хуваарилна.”

13/ 74 дүгээр зүйл:

“74 дүгээр зүйл.Банкны эрх хүлээн авах арга хэмжээг дуусгавар болгох, тайлагнах

74.1.Банкны бүх хөрөнгийг худалдан борлуулсан, хуваарилсан, шилжүүлсний дараа банкны эрх хүлээн авагч нь банкныг татан буулгах ажиллагааны орлого, зарлагын тайланг аудитаар баталгаажуулан Монголбанкинд тайлагнана.

74.2.Монголбанк банкны эрх хүлээн авагчийн тайланг хэлэлцэн баталж, банкны эрх хүлээн авах арга хэмжээг дуусгавар болгосон бол энэ тухай шийдвэрийг холбогдох шүүхэд хүргүүлж, олон нийтэд мэдээлж банкныг хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлээс хасуулах хүсэлтийг эрх бүхий байгууллагад хүргүүлнэ.

74.3.Энэ хуулийн 74.2-т заасны дагуу олон нийтэд мэдээлснээр банкны эрх хүлээн авагчийн банк, банкныг татан буулгах үйл ажиллагаатай холбоотой үүрэг дуусгавар болно.”

14/ 75 дугаар зүйл:

“75 дугаар зүйл. Эрх зүйн хамгаалалт

75.1.Банкинд албадлагын арга хэмжээ авах тухай Монголбанкны шийдвэрийг үндэслэлгүй гэж үзвэл холбогдогч этгээд шүүхэд гомдол гаргах эрхтэй.

75.2.Гомдол гаргасан нь Монголбанк, энэ хуульд заасан бусад эрх бүхий этгээдийн шийдвэр, үйл ажиллагааг түдгэлзүүлэх үндэслэл болохгүй.

75.3.Шүүх энэ хуулийн 75.1-т заасан гомдлыг Захиргааны хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 112.1-т заасан тусгай журмаар хянан шийдвэрлэнэ.

75.4.Банкинд албадлагын арга хэмжээ авсан Монголбанк, бүрэн эрхт төлөөлөгч, тусгай төлөөлөгч, эрх хүлээн авагчийн шийдвэр хууль бус, түүний улмаас гомдол гаргагчийн хууль ёсны эрх, ашиг сонирхол зөрчигдсөн болохыг шүүхээс тогтоосон тохиолдолд уг шийдвэр, түүнд үндэслэн гарсан бусад шийдвэрийг хүчингүй болгох, өөрчлөх, түдгэлзүүлэх үндэслэл болохгүй бөгөөд зөвхөн нэхэмжлэгчид учирсан бодит хохирлыг мөнгөн хэлбэрээр холбогдох хуульд заасны дагуу гаргуулахаар шийдвэрлэнэ.”

2 дугаар зүйл. Банкны тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсгийн “...банкны...” гэсний дараа “...өдөр тутмын хэвийн...” гэж, 7 дугаар зүйлийн 7.2.2 дахь заалтын “...хянан шалгагч...” гэсний дараа “...Монголбанкны улсын байцаагчийн эрх бүхий албан тушаалтан...” гэж, мөн зүйлийн 7.2.8 дахь заалтын “...татварын алба...” гэсний дараа “...тодорхой харилцагчийн гааль, татварын өр төлбөрийг төлүүлэхээр...” гэж, , 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсгийн “зээлийн хүүг” гэсний өмнө “хуульд өөрөөр заагаагүй бол” гэж 24 дүгээр зүйлийн 24.1.1 дэх заалтын “...18-22,...” гэсний дараа “...23.1,...” гэж; 35 дугаар зүйлийн 35.3 дахь хэсгийн “...Банк нь...” гэсний өмнө “Энэ хуульд өөрөөр заагаагүй бол...” гэж, 36 дугаар зүйлийн 36.1 дэх хэсгийн “...бичгээр...” гэсний дараа “...урьдчилан...” гэж, 46 дугаар зүйлийн дараа “ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ АЛБАДЛАГЫН АРГА ХЭМЖЭЭ НЭГДҮГЭЭР ДЭД БҮЛЭГ БАНКНЫ ТОГТВОРЖУУЛАЛТ, БҮТЦИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ”, 47 дугаар зүйлийн дараа ХОЁРДУГААР ДЭД БҮЛЭГ “УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭ”, 48 дугаар зүйлийн дараа ГУРАВДУГААР ДЭД БҮЛЭГ “БАНКНЫ НӨХЦӨЛТ УДИРДЛАГА”, 52 дугаар зүйлийн дараа “ДӨРӨВДҮГЭЭР ДЭД БҮЛЭГ БАНКНЫ БҮТЦИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН АРГА ХЭМЖЭЭ”, 68 дугаар зүйлийн дараа “ТАВДУГААР ДЭД БҮЛЭГ БАНКИЙГ ТАТАН БУУЛГАХ” гэсэн гарчиг тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Банкны тухай хуулийн дараах зүйл, хэсэг, заалтыг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай.

1/ 3 дугаар зүйлийн 3.1 дэх хэсгийн 3.1.2, 3.1.3, 3.1.12 дахь заалт:

“3.1.2. “Холбогдох этгээд” гэж дор дурдсан этгээдийг:

3.1.2.а.банкны нэгдлийн оролцогч;

3.1.2.б.банк, банкны нэгдлийн оролцогчийн тав ба түүнээс дээш хувийг эзэмшдэг хувь хүн, хуулийн этгээд, түүний эрх бүхий албан тушаалтан, тэдгээрийн эхнэр, нөхөр, эцэг, эх, ах, эгч, дүү, хүүхэд;

3.1.2.в.өөрийн хөрөнгийнх нь тав болон түүнээс дээш хувийг банк эзэмшдэг хуулийн этгээд;

3.1.2.г.өөрийн хөрөнгийнх нь тав болон түүнээс дээш хувийг банкны эрх бүхий албан тушаалтан болон тэдгээрийн эхнэр, нөхөр, эцэг, эх, ах, эгч, дүү, хүүхэд эзэмшдэг хуулийн этгээд;

3.1.2.д.банк, банкны нэгдлийн оролцогчийн эрх бүхий албан тушаалтан, тэдгээрийн эхнэр, нөхөр, эцэг, эх, ах, эгч, дүү, хүүхэд;

3.1.2.е.банкны эрхлэх үйл ажиллагаанд мэдэгдэхүйц нөлөө үзүүлдэг банктай нэгдмэл сонирхолтой этгээд;

3.1.2.ё.эрх бүхий албан тушаалтных нь чиг үүргийг банкны эрх бүхий албан тушаалтан давхар гүйцэтгэдэг хуулийн этгээд;

3.1.2.ж.банкны саналын эрхтэй хувьцааны арав болон түүнээс дээш хувийг эрх бүхий албан тушаалтан нь эзэмшдэг хуулийн этгээд;

3.1.2.з.энэ заалтад заасан этгээдтэй нэгдмэл сонирхолтой бусад хувь хүн, хуулийн этгээд.

3.1.2.и.Монголбанкаас холбогдох этгээд гэж үзсэн бусад этгээд.”

“3.1.3.“Банкны бүтцийн өөрчлөлт” гэж банкны тогтолцооны тогтвортой байдлыг хангах зорилгоор тухайн банкны хөрөнгө, өр төлбөр, өмчлөлийн хэрэгсэлийг бусдад шилжүүлэх, тусгай зориулалтын банк байгуулах, банкны өр төлбөрийг хувьцаа, хувьцаанд хамаарах үнэт цаас зэрэг өмчлөлийн хэрэгсэлд хөрвүүлэх, банкны өөрийн хөрөнгийн бүтэц, хэмжээг өөрчлөхөд чиглэгдсэн албадлагын цогц арга хэмжээг;”

“3.1.12.“Нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигч” гэж банкны хувьцааны 5 ба түүнээс дээш хувийг дангаар болон холбогдох этгээдийн хамт эзэмшиж байгаа этгээд, эсхүл банкны бодлого, шийдвэр болон удирдлагад нөлөө үзүүлэх чадвартай гэж Монголбанк үзсэн хувьцаа эзэмшигчийг;”

2/ 7 дугаар зүйлийн 7.1 дэх хэсэг:

“7.1.Банк, түүний хараат болон охин компани энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд зааснаас бусад үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглох бөгөөд зээлийн барьцаалсан эд хөрөнгийг зээлийн төлбөр төлүүлэх, өр барагдуулах зорилгоор түр эзэмших болон өмчлөх, үйл ажиллагааны зардлаа нөхөх зориулалтаар хөлслүүлэх, түрээслүүлэх, худалдах үйл ажиллагаа үүнд хамаарахгүй.”

3/ 17 дугаар зүйл:

“17 дугаар зүйл.Банкны үйл ажиллагаанд хийх хязгаарлалт

17.1.Банкны зээлийн төвлөрөл нь тухайн банкны өөрийн хөрөнгийн 20 хувиас хэтэрч болохгүй.

17.2.Банкнаас гаргах баталгаа, батлан даалтын нийлбэр дүн нь тухайн банкны өөрийн хөрөнгийн хэмжээнээс илүүгүй байна.

17.3.Банкны холбогдох этгээдэд хамаарах зээлийн төвлөрөл нь тухайн банкны өөрийн хөрөнгийн 5 хувиас, тэдгээрийн нийлбэр дүн нь өөрийн хөрөнгийн 20 хувиас тус тус хэтэрч болохгүй.

17.4.Энэ хуулийн 17.5-д зааснаас бусад тохиолдолд банк худалдан авах үнэт цаасны эзэмшлийн нийт дүн нь банкны өөрийн хөрөнгийн 20 хувиас хэтэрч болохгүй бөгөөд нэг компанийн гаргасан хувьцааны 10 хувиас дээшгүй байна. Үүнд Засгийн газар, Төв банкны үнэт цаас, зээлийн мэдээллийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг хуулийн этгээд, тухайн банкны хараат болон охин компанийн хувьцаа хамаарахгүй.

17.5.Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас худалдан авах нийт дүн банкны өөрийн хөрөнгийн 50 хувиас хэтэрч болохгүй.

17.6.Монголбанк энэ зүйлд заасан зээлийн төвлөрлийг тооцохдоо олон улсын зээлжих зэрэглэлийг тогтоогч байгууллагын “А”-аас доошгүй үнэлгээ бүхий санхүүгийн байгууллагаас гаргасан баталгаа, батлан даалттай, тэдгээртэй эрсдэл хуваах хэлцлийн дагуу баталгаажсан активыг хамруулахгүй байж болно.

17.7.Банкны санхүүгийн байдалд эерэг нөлөөтэй гэж үзвэл Монголбанк энэ хуульд заасан зээлийн төвлөрлийн болон 17.4-т заасан хязгаарлалтыг өөрөөр тогтоож болно.

17.7.Монголбанк энэ хуулийн 17.1-17.5-д заасан зээлийн төвлөрөл, хязгаарлалт тооцох, хангах, тайлагнах, хяналт тавих журмыг тогтооно.

17.8.Банк үйл ажиллагаа явуулж эхэлснээс хойш нэг жилийн хугацаанд банкны хувьцаа эзэмшигчид зээл олгохыг хориглоно.

17.9.Банкнаас холбогдох этгээдтэй хийх хэлцэл нь банкны ердийн үйл ажиллагааны хүрээнд бусад этгээдтэй хийх хэлцлээс хөнгөлөлттэй байж болохгүй бөгөөд сонирхлын зорчилтэй хэлцэл хийхэд холбогдох хуульд заасан шаардлага, журмыг баримтална.

17.10.Энэ хуулийн 17.8, 17.9 -д заасныг зөрчсөн хэлцэл хүчин төгөлдөр бус байна.

17.11.Банкны холбогдох этгээдийн зээлийн төвлөрөл нь энэ зүйлд заасан хязгаарлалтаас хэтэрсэн бол Монголбанк уг дүнг банкны өөрийн хөрөнгөний хүрэлцээний үзүүлэлтээс хасч тооцно.”

4/ 19 дүгээр зүйлийн 19.1 дэх хэсгийн 19.1.5 дахь заалт:

“19.1.5.Энэ хуулийн 36¹ дугаар зүйлд заасан шалгуурыг хангасан байх.”

5/ 23 дугаар зүйлийн 23.1 дэх хэсгийн 23.1.4 дэх заалт:

“23.1.4.Банкинд хувь нийлүүлэх мөнгөн хөрөнгө нь Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуульд заасан шаардлагыг хангасан, хууль ёсны үйл ажиллагаанаас бий болсон хөрөнгө болохыг нотлох хангалттай баримт бичиг бүрдүүлсэн эсэх.”

6/ 27 дугаар зүйлийн 27.1 дэх хэсэг:

“27.1.Монголбанк нь банк байгуулах тусгай зөвшөөрлийг дараахь үндэслэлээр хүчингүй болгож нийтэд зарлана:

27.1.1.хуульд заасны дагуу банкиг татан буулгах тухай эрх бүхий байгууллагын шийдвэр гарсан;

27.1.2.энэ хуулийн 67.2-т заасан заасан бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээ авсан;

27.1.4.банк байгуулахдаа хуурамч баримт бичиг бүрдүүлсэн нь банкиг бүртгүүлснээс хойш илэрсэн;

27.1.5.банкиг улсын бүртгэлд бүртгүүлснээс хойш нэг жилээс дээш хугацаанд банкны үйл ажиллагаа эрхлээгүй;

27.1.6.банкны хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ, бүтцэд өөрчлөлт оруулахдаа хуурамч баримт бичиг бүрдүүлсэн;

27.1.7.банк энэ хуулийн 48 дугаар зүйлд заасан арга хэмжээг хэрэгжүүлээгүй, шаардлагыг биелүүлээгүй нь банкны үйл ажиллагаа, төлбөрийн чадварыг алдагдуулахад хүргэх ноцтой нөхцөл байдал үүсгэсэн.”

7/ 29 дүгээр зүйлийн 29.2 дахь хэсгийн 29.2.8 дахь заалт:

“29.2.8. Энэ хуулийн 32.3-т заасан Монголбанкны мэдэгдлийг хүлээн авсны үндсэн дээр Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүнийг сонгох, бүрэн эрхийг нь хугацаанаас нь өмнө дуусгавар болгох, чөлөөлөх;”

8/ 32 дугаар зүйлийн 32.1 дэх хэсгийн 32.1.4 дэх заалт:

“32.1.4.санхүүгийн зах зээлд мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг байгууллагын эрх бүхий албан тушаалтан бол сонирхлын зөрчилгүй, банкны шийдвэр гаргах үйл ажиллагаанд сөргөөр нөлөөлөхөөргүй байх;”

9/ 33 дугаар зүйлийн 33.3 дахь хэсэг:

“33.3.Банкны төлөөлөн удирдах зөвлөлийн хараат бус гишүүн нь энэ хуулийн 32.1.1-32.1.6-д зааснаас гадна дараахь шалгуурыг хангасан байна:

33.3.1.банк, санхүү, эдийн засаг, хууль эрх зүйн чиглэлээр дээд боловсролтой, мэргэшсэн, мэргэжлээрээ 10-аас доошгүй жил ажилласан, үүний таваас доошгүй жилд нь банк, санхүүгийн байгууллагад эрх бүхий албан тушаалтнаар ажилласан туршлагатай;

33.3.2.тухайн банк, түүний нэгдлийн оролцогчийн нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигч биш байх;

33.3.3.тухайн банк, түүний нэгдлийн оролцогчид сүүлийн таван жилийн хугацаанд эрх бүхий албан тушаалтан, сүүлийн гурван жилийн хугацаанд бусад ажилтнаар тус тус ажиллаж байгаагүй;

33.3.4.тухайн банкны үйл ажиллагааны үр дүнгийн үзүүлэлтээс хамаарч урамшуулал авч байгаагүй, авдаггүй байх;

33.3.5.банкны үйл ажиллагаа, гүйцэтгэх удирдлагад хяналт тавихад саад учруулах аливаа нөхцөл байдал үүсээгүй байх;

33.3.6.төрийн улс төрийн болон төрийн жинхэнэ албан тушаал хашдаггүй байх;

33.3.7.эрх бүхий албан тушаалтнаар нь ажиллаж байсан хуулийн этгээд дамлуурсан, төлбөрийн чадваргүй болсон нь тухайн этгээдээс аливаа хэлбэрээр шалтгаалаагүй нь нотлогдсон байх;

33.3.8.энэ заалтын 33.3.2-33.3.3-т заасан этгээдийн холбогдох этгээд биш байх.”

10/ 34 дугаар зүйлийн 34.2 дахь хэсэг:

“34.2.Гүйцэтгэх удирдлага нь энэ хуулийн 32.1.1-32.1.6-д заасан шалгуураас гадна дараахь шалгуурыг хангасан байна:

34.2.1.банк, санхүү, эдийн засгийн дээд боловсролтой, мэргэжлээрээ 10-аас доошгүй жил ажилласан, үүнийн таваас доошгүй жилд нь банк, санхүүгийн байгууллагад эрх бүхий албан тушаалтнаар ажилласан, мэргэжлийн дадлага туршлагатай;

34.2.2.банк, банкны хувьцаа эзэмшигч, төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүнтэй сонирхлын зөрчилгүй, нэгдмэл сонирхолтой этгээд биш байх;

34.2.3. тухайн банкны нэгдэл, бусад банк, түүний нэгдлийн эрх бүхий албан тушаалтан биш байх;

34.2.4. Монголбанкны эрх бүхий албан тушаалтнаар сүүлийн хоёр жилийн хугацаанд ажиллаагүй байх;

34.2.5. мэргэжлийн үйл ажиллагаа явуулах эрхээ хасуулаагүй байх;

34.2.6. банкны хууль тогтоомж, Монголбанкны шийдвэрийг ноцтой зөрчиж байгаагүй.”

11/ 35 дугаар зүйлийн 35.5 дахь хэсэг:

“35.5. Банкны зээл, зээлтэй адилтган тооцох активыг ангилах, тэдгээрийн эрсдэлийн сан байгуулах, зарцуулах журмыг Монголбанк тогтооно.”

12/ 43 дугаар зүйл:

“43 дугаар зүйл. Монголбанкны хяналт шалгалтын бүрэн эрх

43.1. Монголбанк, түүний хянан шалгагч банкны тухай хууль тогтоомж, мөнгөний бодлого болон Монголбанкны гаргасан дүрэм, журам, шийдвэрийг хүн, хуулийн этгээд, банкнаас хэрхэн биелүүлж байгаад хяналт тавьж, шалгалт хийнэ. Хянан шалгагч нь улсын байцаагчийн эрхтэй байна.

43.2. Монголбанкны хянан шалгагч дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

43.2.1. банк, банкны нэгдлийн бусад оролцогчийн орон байр, өрөө тасалгаа, шаардлагатай бусад газарт нэвтрэн орох;

43.2.2. банк, түүний үйл ажиллагаанд холбогдох этгээдийн данс, бүртгэл, тайлан тэнцэл, мэдээ, мэдээлэл, санхүүгийн болон холбогдох бусад баримт бичиг, тоног төхөөрөмж, программ хангамж, шаардлагатай бусад зүйлд хяналт шалгалт хийх, тайлбар, лавлагаа гаргуулж авах, асуулт тавьж, хариулт авах, баримт материал хувиалан авах;

43.2.3. банкны харилцагч, аж ахуйн нэгж, хувь хүн, хуулийн этгээд, банк болон бусад байгууллагаас шаардлагатай тодруулга, лавлагаа, баримт бичгийн хуулбар зэргийг үнэ төлбөргүй гаргуулан авах;

43.3. Холбогдох банк, санхүүгийн байгууллага, иргэн, хуулийн этгээд нь өөрсдийн үйл ажиллагаа, санхүүгийн нөхцөл байдалтай холбоотой бүхий л баримт материал, тайлан бүртгэл, мэдээ, мэдээлэл, холбогдох бусад баримт бичгийг Монголбанкны шаардсанаар гарган өгөх үүрэгтэй.

43.4. Монголбанк дараахь арга хэмжээ авахыг банкнаас шаардах бүрэн эрхтэй:

43.4.1. энэ хуульд заасны дагуу Монголбанкнаас тогтоосон өөрийн хөрөнгийн доод хэмжээг хангах;

43.4.2.банкны эрсдэлийн төрөл, түвшин, өөрийн хөрөнгийн байдалтай нь уялдуулан банкны активыг ангилах, эрсдэлийн сан байгуулах, зарцуулах талаар тусгай журам тогтоох;

43.4.3.банкны өөрийн хөрөнгийг хууль, Монголбанкнаас тогтоосон банкны өөрийн хөрөнгийн доод хэмжээнээс дээш хэмжээгээр бүрдүүлэх, эрсдлийн санг нэмэгдүүлэх;

43.4.4.энэ хуулийн 48 дугаар зүйлд заасан арга хэмжээг хэрэгжүүлэх журам тогтоох, холбогдох шийдвэр гаргах, хэрэгжүүлэх;

43.4.5.банкны үйл ажиллагааг хязгаарлах, зогсоох, банкны үйл ажиллагаанд цаашид алдагдал учруулах эрсдэлтэй банкны нэгжийг татан буулгах, үйл ажиллагааны зарим чиглэлийг бусдад шилжүүлэх;

43.4.6.банкны эрсдэлийн түвшинг бууруулах арга хэмжээ авах;

43.4.7.цэвэр ашгаар өөрийн хөрөнгийг нэмэгдүүлэх;

43.4.9.төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадварт тусгай шаардлага тавих;

43.4.10.тогтоосон хугацаанд шаардлагатай тайлан, мэдээ, мэдээллийг ирүүлэх, тайлагнах;

43.4.11.хууль, журамд заасан нөхцөл шаардлага, шалгуурыг хангаж ажиллах;

43.4.12.Монголбанкнаас тогтоосон банкны зохистой засаглалын журмын хэрэгжилтийг хангах.

43.4.13.банк нь энэ хууль, Монголбанкнаас тогтоосон журам, бусад шийдвэрийг зөрчсөн бол банкны гүйцэтгэх удирдлагыг албан тушаалаас нь түдгэлзүүлэх, эсхүл чөлөөлөх талаар төлөөлөн удирдах зөвлөлд хугацаатай үүрэг өгөх, заасан хугацаанд үүргийг биелүүлээгүй бол гүйцэтгэх удирдлагыг албан тушаалаас нь чөлөөлөх;

43.5.Монголбанк шаардлагатай гэж үзсэн тохиолдолд банкны активт чанарын үнэлгээ, эрсдлийн сорил хийж, тэдгээрийн үр дүнд үндэслэн нэмэлт өөрийн хөрөнгийг нэмэгдүүлэх, эрсдлийн санг нэмэгдүүлэх зэрэг шаардлагатай арга хэмжээ авах, холбогдох зардлыг тухайн банкнаас гаргуулахаар шийдвэрлэж болно.”

13/ 44 дүгээр зүйлийн 44.4 дэх хэсэг:

“44.4.Энэ хуулийн 44.1-т заасан нэгдсэн хяналт шалгалтыг дараах байдлаар хийнэ:

44.4.1.нэгдсэн хяналт шалгалтад хамруулах шаардлагатай банкны нэгдлийн холбогдох хэсгийг тодорхойлно.

44.4.2.энэ хуулийн 44.4.1-т заасан хэсэгт хамаарах банкны нэгдэлд оролцогчдын үйл ажиллагаа, санхүүгийн тайлан, мэдээлэлд үндэслэн тэдгээрийн санхүү, төлбөрийн чадвар, хоорондын хөрөнгийн урсгал, нэг оролцогчоос нөгөөд оруулсан хөрөнгө, өглөг,

авлага, зээл, банкны нэгдлийн оролцогч хоорондын санхүүгийн бусад хэлцэл, гүйлгээний хамаарал болон банкны нэгдлийн хэмжээнд үүсч болзошгүй эрсдэлийг тодорхойлно.

44.4.3.банк, банкны нэгдлийн оролцогч эсхүл банкны нэгдлийн хэмжээний санхүү, төлбөрийн чадварын байдалд санхүүгийн хянан зохицуулах эрх бүхий байгууллагаас тавьж байгаа зохистой харьцааны болон бусад шаардлагыг хангаж байгаа эсэхийг дангаар нь болон нэгдсэн байдлаар тогтоож, үнэлэлт, дүгнэлт өгнө.

14/ 47 дугаар зүйл:

“47 дугаар зүйл.Банкийг тогтворжуулах болон бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээний төлөвлөгөө

47.1.Банк нь өөрийн үйл ажиллагааны онцлог, эдийн засгийн тухайн нөхцөл байдлаас шалтгаалан үүсч болох эрсдлийг урьдчилан тооцож, банкны төлбөрийн болон төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадварыг хадгалахад чиглэсэн хариу арга хэмжээг тусгаж, төлөөлөн удирдах зөвлөлөөс баталсан тогтворжуулах төлөвлөгөөг тогтоосон хугацаанд Монголбанкинд ирүүлнэ.

47.2.Энэ зүйлийн 47.1-д заасан төлөвлөгөө нь тухайн банкны нэгдэл, түүний толгой компани, үйл ажиллагааг хамарсан байна.

47.3.Банкнаас ирүүлсэн тогтворжуулах төлөвлөгөө нь энэ хуулийн 47.1-д заасан шаардлагыг хангаагүй бол Монголбанк өөрчлөлт оруулахыг банкнаас шаардана.

47.4.Банк энэ хуулийн 47.3-т заасны дагуу тогтворжуулах төлөвлөгөөнд зохих өөрчлөлт оруулаагүй буюу уг төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхболомжгүй гэж Монголбанк үзвэл дараахь шаардлагыг банкинд тавина:

47.4.1.банкны эрсдэлийн ерөнхий түвшинг бууруулах;

47.4.2.банкийг дахин санхүүжүүлэх, банкны төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадварыг сайжруулах тодорхой арга хэмжээг нэн даруй авч хэрэгжүүлэх;

47.4.3.бизнес төлөвлөгөө, стратегийг өөрчлөх;

47.4.4.банкны удирдлага, зохион байгуулалтын бүтцийг өөрчлөх;

47.4.5.Монголбанкнаас шаардлагатай гэж үзсэн бусад шаардлага.

47.5.Монголбанк банкны бүтцийн өөрчлөлтийн төлөвлөгөөг боловсруулж, батална.

47.6.Банкны бүтцийн өөрчлөлтийн төлөвлөгөө нь дараахь агуулгатай байна:

47.6.1.тухайн банк, банкны тогтолцоог хамарсан төлбөрийн чадвар алдагдаж болох нөхцөл байдал, эрсдлийг тодорхойлсон төсөөлөл;

47.6.2.Энэ хуулийн 47.6.1-д заасан нөхцөл байдлын үед авах бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээ

47.7.Энэ зүйлийн 47.1, 47.5 дахь хэсэгт заасан төлөвлөгөө боловсруулах, батлуулах, хэрэгжүүлэх журмыг Монголбанк тогтооно.

47.8.Зайлшгүй шаардлагатай бол Монголбанк хуульд заасан арга хэмжээг энэ зүйлд заасан төлөвлөгөө байгаа эсэхээс үл хамаарч авах эрхтэй.”

15/ 48 дүгээр зүйл:

“48 дүгээр зүйл.Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ

48.1.Банк банкны тухай хууль тогтоомж, Монголбанкнаас тогтоосон дүрэм, журам, шийдвэрийг зөрчсөн, эсхүл зөрчиж болзошгүй нөхцөл байдал үүссэн, банкны тусгай зөвшөөрлийн шаардлагыг хангаагүй, эсхүл найдваргүй, хэвийн бус үйл ажиллагаа явуулсан бол Монголбанкнаас дараахь арга хэмжээг авна:

48.1.1.зөрчил, дутагдалыг арилгах талаар албан шаардлага тавьж, сануулга өгөх;

48.1.2.зөрчил, дутагдалыг арилгах талаар хугацаатай үүрэг, даалгавар өгөх;

48.1.3.тогтворжуулах төлөвлөгөөг хэрэгжүүлж, төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадварыг тогтоосон түвшин хүргэхийг даалгах;

48.1.4.банкны өөрийн хөрөнгийг тогтоосон хугацаанд нэмэгдүүлэхийг үүрэг болгох;

48.1.5.банкны удирдлага, зохион байгуулалт, үйл ажиллагаа, эрсдэлийн удирдлага, дотоод хяналтыг сайжруулж, бэхжүүлэх арга хэмжээ авахыг даалгах;

48.1.6.банкны удирдах албан тушаалтны урамшууллын тогтолцоо нь банкны өөрийн хөрөнгийн хангалттай байх түвшинд сөргөөр нөлөөлнө гэж Монголбанк дүгнэсэн бол цалин, урамшууллыг хязгаарлах;

48.1.7.годорхой үйл ажиллагаа явуулах, хэлцэл гүйлгээ хийхэд Монголбанкаас урьдчилан зөвшөөрөл авахаар тогтоох;

48.1.8.тухайн банкны нэг улирлын байдлаарх нийт активын дундаж хэмжээ нь өмнөх улирлын нийт активын дундаж хэмжээнээс хэтрэхгүй байх эсхүл активыг төрөлжүүлэхийг даалгах;

48.1.9.хөрөнгө худалдан авах, банкны нэгж байгуулахыг хориглох;

48.1.10.Банкны үйл ажиллагаа явуулахыг хэсэгчлэн болон бүхэлд нь хязгаарлах, зогсоох, түдгэлзүүлэх, үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгох;

48.1.11.хөрөнгө худалдах, банкны нэгж, хараат болон компанийг татан буулгахыг шаардах;

48.1.12.банкны гүйцэтгэх удирдлагыг албан тушаалаас түдгэлзүүлэх, чөлөөлөх;

48.1.13.Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүний бүрэн эрхийг түдгэлзүүлэх, дуусгавар болгох, чөлөөлөх;

48.1.14.энэ хуулийн 48.1.1-48.1.13-г заасан арга хэмжээг банк биелүүлээгүй бол нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигчийн саналын эрхийг түдгэлзүүлэх;

48.1.15.нөхцөлт удирдлагын арга хэмжээ авах;

48.1.16.Монголбанкнаас шаардлагатай гэж үзсэн бусад арга хэмжээ.

48.2.Монголбанк энэ зүйлд заасан арга хэмжээ авахдаа тухайн зөрчил, дутагдал, үүссэн нөхцөл байдал, шаардлагад тохирсон арга хэмжээ авах зарчмыг баримтална.

48.3.Энэ зүйлд заасан арга хэмжээг авсан нь энэ хууль, бусад хууль тогтоомжоор Монголбанкнаас арга хэмжээ авах, хариуцлага ногдуулах эрхийг хязгаарлах үндэслэл болохгүй.

48.4.Монголбанк энэ зүйлд заасны дагуу банкинд авсан урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний талаар Хадгаламжийн даатгалын корпорацид мэдэгдэнэ.”

16/ 49 дугаар зүйл:

“49 дугаар зүйл.Банкны нөхцөлт удирдлага

49.1.Монголбанк нь энэ хуулийн 48 дугаар зүйлд заасан урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ нь банкны үйл ажиллагааг сайжруулах, найдвартай тогтвортой удирдлагыг сэргээхэд хангалтгүй гэж үзсэн, эсхүл энэ хуулийн 3.1.7-д заасан нөхцөл үүссэн тохиолдолд банкинд нөхцөлт удирдлагыг хэрэгжүүлэхээр шийдвэрлэж, бүрэн эрхт төлөөлөгчийг томилж болно.

49.2.Монголбанк тухайн банкныг удирдах бүрэн эрхт төлөөлөгч /цаашид “бүрэн эрхт төлөөлөгч” гэх/-ийг нэг жил хүртэл хугацаагаар томилох бөгөөд бүрэн эрхт төлөөлөгчийн ажиллах журмыг энэ хуульд нийцүүлэн Монголбанк тогтооно.

49.3.Банкны нөхцөлт удирдлагыг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон үйл ажиллагааны зардлыг тухайн банк хариуцна.”

17/ 50 дугаар зүйл:

“50 дугаар зүйл.Банкны нөхцөлт удирдлага хэрэгжүүлэх шийдвэр

50.1.Банкны нөхцөлт удирдлага хэрэгжүүлэх тухай Монголбанкны шийдвэрт дараахь зүйлийг тусгана:

50.1.1.Банкны нэр, оршин байгаа газар, хаяг;

50.1.2.Банкны нөхцөлт удирдлага хэрэгжүүлэх болсон үндэслэл;

50.1.3.Банкны нөхцөлт удирдлага хэрэгжүүлж эхлэх болон түүний үргэлжлэх хугацаа;

50.1.4.банкны үйл ажиллагаанд тавих хязгаарлалтын жагсаалт;

50.1.5.бүрэн эрхт төлөөлөгчийн эцэг /эх/-ийн болон өөрийн нэр.

50.2.Монголбанк банкны нөхцөлт удирдлагын арга хэмжээ авсан тухай шийдвэрийг нийтэд мэдээлж болно.”

18/ 51 дугаар зүйл:

“51 дугаар зүйл.Бүрэн эрхт төлөөлөгч томилох

51.1.Монголбанк өөрийн ажилтныг, эсхүл бусад этгээдийг банкны бүрэн эрхт төлөөлөгчөөр томилж болно.

51.2.Бүрэн эрхт төлөөлөгчийн цалин хөлсийг Монголбанк тогтоож, тухайн банкнаас гаргуулна.

51.3.Бүрэн эрхт төлөөлөгч үйл ажиллагаандаа хууль тогтоомж болон энэ хуультай нийцүүлэн гаргасан Монголбанкны дүрэм, журам, удирдамжийг баримтална.

51.4.Монголбанк бүрэн эрхт төлөөлөгчийг өөрчлөх эрхтэй.

19/ 52 дугаар зүйл:

“52 дугаар зүйл. Банкны нөхцөлт удирдлагын үед авах арга хэмжээ, бүрэн эрхт төлөөлөгчийн эрх, үүрэг

52.1.Монголбанк банкны нөхцөлт удирдлага хэрэгжүүлэхдээ дараахь арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ:

52.1.1.тухайн банкны гүйцэтгэх удирдлагын эрх мэдлийг бүрэн эрхт төлөөлөгчид түр шилжүүлэх;

52.1.2.банкны үйл ажиллагааны нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтийг хянаж тохируулах арга хэмжээ авах.

52.2.Бүрэн эрхт төлөөлөгч дараахь эрх, үүрэгтэй:

52.2.1.тухайн банкны эрхлэх үйл ажиллагаатай холбогдсон асуудлаар бие даан шийдвэр гаргах;

52.2.2.шаардлагатай гэж үзвэл банкны нөхцөлт удирдлага тогтоосон хугацаанд бусдаас татан төвлөрүүлсэн хөрөнгөтэй холбогдох үүргийг бүрмөсөн, эсхүл хэсэгчлэн биелүүлэхийг түдгэлзүүлэх;

52.2.3. тухайн банкнаас урьд нь харилцагчтай хийсэн зээл, хадгаламжийн болон бусад гэрээний нөхцөл нь банкны тухайн үеийн ерөнхий нөхцөлөөс өөрөөр тогтоогдож, банкны эрх ашигт сөргөөр нөлөөлсөн гэж үзвэл уг гэрээнд өөрчлөлт оруулах, цуцлах, дуусгавар болгох;

52.2.4. банкны нэрийн өмнөөс гэрээ байгуулах;

52.2.5. банкны нэрийн өмнөөс нэхэмжлэл гаргах;

52.2.6. банкнаас ажилтантай байгуулсан хөдөлмөрийн гэрээг цуцлах, түүнд өөрчлөлт оруулах, шаардлагатай ажилтныг түр хугацаагаар авч ажиллуулах;

52.2.7. банкны өөрийн хөрөнгийн зохистой харьцааг хангах зорилгоор түүний бүтэц, хэмжээг өөрчлөх;

52.3. Бүрэн эрхт төлөөлөгчийн шийдвэрийг тухайн банк, түүний салбар нэгж биелүүлэх үүрэгтэй.

52.4. Банкны нөхцөлт удирдлага хэрэгжүүлсэн банкны гүйцэтгэх удирдлага ажлын тайлан, орлогын мэдүүлгээ зохих журмын дагуу бүрэн эрхт төлөөлөгчид гаргаж өгнө.

52.5. Бүрэн эрхт төлөөлөгчийн албан ёсны зөвшөөрөлгүйгээр тухайн банкны нэрийн өмнөөс болон тухайн банкны зардлаар хийсэн ажил, гүйлгээг хүчингүйд тооцно.

52.6. Банкны хэвийн үйл ажиллагаа хангагдсан нөхцөлд Монголбанк нөхцөлт удирдлагыг цуцалж, тухайн банкинд тогтоосон хязгаарлалтыг бүрмөсөн, эсхүл хэсэгчлэн хүчингүй болгоно.

52.7. Банкны нөхцөлт удирдлага хэрэгжүүлэх үед тухайн банкны дүрэмд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлт хүчинтэй хэвээр үлдэнэ.”

20/ 53 дугаар зүйл:

“53 дугаар зүйл. Бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээ авах эрх, зарчим

53.1. Монголбанк энэ хуульд заасан үндэслэл, журмын дагуу банкинд бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээ авах шийдвэр гаргах эрхтэй.

53.2. Монголбанк банкны бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэхдээ санхүүгийн тогтвортой байдлыг хангах, шуурхай, үр нөлөөтэй байх, төрөөс гарах зардлыг багасгах, хадгаламж эзэмшигч, харилцагчийн эрх ашгийг хамгаалах зарчмыг баримтална.

53.3. Банкны бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээ, түүний хэрэгжилт, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний хэрэгжилтийн дүн шинжилгээ, хяналтыг Монголбанк банкны хяналт шалгалтын чиг үүрэг, арга хэмжээнээс тусад нь зохион байгуулж, хэрэгжүүлнэ.”

21/ 54 дугаар зүйл:

“54 дугаар зүйл.Бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээний үндэслэл, хүрээ

54.1.Монголбанк нь дараах үндэслэлээр энэ хуулийн 56 дугаар зүйлд заасан арга хэмжээг авахаар шийдвэрлэнэ:

54.1.1.Банк төлбөрийн чадваргүй болсон, эсхүл төлбөрийн чадваргүй болох нь гарцаагүй нөхцөл байдал үүссэн;

54.1.2.Банкны хэвийн үйл ажиллагааг цаашид хангах боломжгүй болсон тухай Монголбанкны хяналт шалгалтын дүгнэлт гарсан;

54.1.3.Бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээ авах нь нийтийн ашиг сонирхолыг хангахад зайлшгүй шаардлагатай.

54.2.Банкны бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээг банк, түүний нэгдлийн хүрээнд хэрэгжүүлнэ.

54.3.Монголбанк дор дурдсан нөхцөл байдлын аль нэг нь бүрдсэн тохиолдолд энэ хуулийн 54.1.1-д заасан үндэслэл бий болсонд тооцно:

54.3.1.банк хадгаламж эзэмшигч, харилцагч, бусад үүргийн гүйцэтгэлийг шаардах эрх бүхий этгээдийн мөнгийг тэдний анхны шаардлагаар гарган өгч чадахгүй болсон; эсхүл гаргаж өгөх боломжгүй нь хяналт шалгалтаар тогтоогдсон;

54.3.2.зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтийг хангаагүйгээс цаашид үйл ажиллагаа явуулах боломжгүй болсон;

54.3.3.Банкны пассив нь активаасаа хэтэрсэн, эсхүл ердийн боломжит хугацаанд хэтрэх нь хяналт шалгалтаар тогтоогдсон.

54.4.Монголбанк энэ бүлэгт заасан арга хэмжээг авсан тухай шийдвэрийг Хадгаламжийн даатгалын корпораци, Сангийн яаманд мэдэгдэнэ.”

22/ 55 дугаар зүйл:

“55 дугаар зүйл.Банкны бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээний хэрэгсэл

55.1. Бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд дараахь хэрэгсэлийг ашиглана:

55.1.1.банкны актив, өр төлбөр, бусад пассив, өмчлөлийн хэрэгсэлийг бусдад шилжүүлэх;

55.1.2.тусгай зориулалтын банк байгуулах;

55.1.3.өмчлөлийн болон өр төлбөрт хамаарах хэрэгсэлийн үнэ, үнэлгээг бууруулах, хөрвүүлэх, өөрийн хөрөнгийг нэмэгдүүлэх, өөрийн хөрөнгийн бүтэц, хэмжээг өөрчлөх;

55.1.4.ор төлбөрийг өмчлөлийг хэрэгсэлд хөрвүүлэх;

55.2.Монголбанк энэ хуульд нийцүүлэн банкны бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээ авах, хэрэгжүүлэх журмыг тогтооно.

55.3.Энэ хуулийн 55.1-т заасан арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд банкны хувьцаа эзэмшигч, үүргийн гүйцэтгэл шаардах эрх бүхий этгээдийн зөвшөөрөл шаардагдахгүй.”

23/ 56 дугаар зүйл:

“56 дугаар зүйл.Банкны бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэх

56.1.Банкны бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээг Монголбанкнаас томилсон Тусгай төлөөлөгч хэрэгжүүлнэ.

56.2.Тусгай төлөөлөгч нь дараахь шаардлагыг хангасан байна:

56.2.1.банкны үйл ажиллагааны мэдлэг, туршлага, мэргэжлийн ёс зүй, мэргэшлийн ур чадвартай;

56.2.2.ял шийтгэлгүй;

56.2.3.тухайн банкнаас урьд нь авсан зээлийн өргүй;

56.2.4.тухайн банкны хувьцаа эзэмшигч, төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дарга, гишүүн, гүйцэтгэх удирдлага, бусад ажилтантай холбогдох этгээдийн харилцаагүй;

56.2.5.хуулийн этгээд бол өөрийн үйл ажиллагааг хариуцах хангалттай хэмжээний хөрөнгө, санхүүгийн эх үүсвэртэй.

56.3.Тусгай төлөөлөгчийн цалин хөлсийг Монголбанк тогтооно.

56.4.Тусгай төлөөлөгч Монголбанкны шийдвэрийг дагаж мөрдөнө.

56.5.Тусгай төлөөлөгч томилогдсоноор банк, түүний удирдлага, эрх бүхий албан тушаалтны бүрэн эрх болон банкны хөрөнгийг захиран зарцуулах эрх нь Тусгай төлөөлөгчид шилжинэ.

56.6.Банкны бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээ 90 хоногийн хугацаатай байна. Энэ хугацааг мөн хугацаагаар 2 удаа сунгаж болно.

56.7.Тусгай төлөөлөгч нь банкны актив, пассивын үнэлгээг хараат бус, хөндлөнгийн, мэргэжлийн этгээдээр зохих стандарт, шаардлагын дагуу хийлгэнэ.

56.8.Тусгай төлөөлөгч нь энэ хуульд заасан банкны бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээс гадна дараахь бүрэн эрхтэй байна:

56.8.1.банкны өр төлбөрийн эргэн төлөгдөх хугацаанд өөрчлөлт оруулах, түдгэлзүүлэх;

56.8.2.банкны байгуулсан санхүүгийн гэрээ, хэлцлийг дуусгавар болгох;

56.8.3.банкинд хөрөнгө оруулахыг тухайн банкны нэгдлийн толгой компаниас шаардах;

56.8.4.хуульд заасан бусад.

56.9.Тусгай төлөөлөгч нь Монголбанкинд ажлаа хариуцаж, тайлагнана.

56.10.Тусгай төлөөлөгчийн цалин хөлс, холбогдох бусад зардлыг тухайн банкнаас гаргуулах бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд Монголбанкнаас урьдчилан гаргаж, банкаар нөхөн төлүүлнэ.”

24/ 57 дугаар зүйл:

“57 дүгээр зүйл.Банкийг бусдад шилжүүлэх

57.1.Тусгай төлөөлөгч нь банкны актив, пассив, өмчлөлийн хэрэгсэл, тэнцлийн гадуурх зүйлийг тусгай зөвшөөрөл бүхий банк, тусгай зориулалтын банкинд шилжүүлж болно.

57.2.Энэ хуулийн 57.1-т заасан шилжүүлэг хийхдээ энэ хуульд заасны дагуу хийсэн хөрөнгийн үнэлгээг баримтлана.

57.3.Банкны шилжүүлгийг хийхэд шаардагдах санхүүжилтийн нөхцөл, хэлбэр, хэмжээг тусгай төлөөлөгчийн саналыг харгалзан Монголбанк тодорхойлно.

57.4.Банкийг шилжүүлэх шийдвэр нь тухайн банкны актив, пассив, тэнцлийн гадуурх зүйлтэй холбоотойгоор өмнө байгуулсан гэрээ, хэлцэл, шийдвэрийн зохицуулалтаас үл хамааран хэрэгжинэ.

57.5.Банкийг шилжүүлсэн нь банкнаас урьд нь бусадтай байгуулсан гэрээ, хэлцлийг хугацаанаас өмнө татгалзах, цуцлах үндэслэл болохгүй.

57.6.Энэ хуулийн 57.1-т заасан арга хэмжээг авахад дараахь нөхцлийг баримтална:

57.6.1.өр төлбөрт барьцаалагдсан эд хөрөнгийг тухайн өр төлбөр, уг үүргийн гүйцэтгэлийг хангуулах бусад дагалдах эрхийн хамт шилжүүлэх;

57.6.2.хүүгийн своп, валютын своп, валютын опцион болон Монголбанкнаас тодорхойлсон бусад санхүүгийн үүсмэл хэрэгсэлийн хэлцлийн төлбөр харилцан тооцох, эрх, үүргийг бүхэлд нь шилжүүлэх.

57.7.Энэ зүйлд заасан арга хэмжээний хүрээнд буцаан төлөгдсөн хөрөнгийн хэмжээ нь тухайн банкныг шууд татан буулгасны үр дүнд буцаан төлөгдөх боломжтой байсан

хөрөнгийн хэмжээнээс багассан болох нь тогтоогдсон тохиолдолд тухайн банкнаас төлбөр гаргуулах шаардлага нь бусдад шилжээгүй үүрэг гүйцэтгүүлэгч уг зөрүүгээр нөхөн төлбөр гаргуулахыг шаардах эрхтэй.”

“Энэ зүйлд заасан арга хэмжээний хүрээнд буцаан төлөгдсөн хөрөнгийн хэмжээ нь тухайн банкиг шууд татан буулгасны үр дүнд буцаан төлөгдөх боломжтой байсан хөрөнгийн хэмжээнээс багассан болохыг Монголбанк тогтоосон бол тухайн банкнаас төлбөр гаргуулах шаардлага нь бусдад шилжээгүй үүрэг гүйцэтгүүлэгч уг зөрүүгээр нөхөн төлбөр гаргуулахыг шаардах эрхтэй.”

25/ 58 дүгээр зүйл:

“58 дүгээр зүйл.Тусгай зориулалтын банк байгуулах

58.1.Тусгай төлөөлөгч нь банкны бүтцийн өөрчлөлтийг хэрэгжүүлэх зорилгоор хуульд заасан нөхцөл шаардлагын хүрээнд тусгай зориулалтын банк байгуулж болно.

58.2.Тусгай зориулалтын банкны банк байгуулах зөвшөөрлийн хугацаа 3 жил байна.”

26/ 59 дугаар зүйл:

“59 дугаар зүйл.Өөрийн хөрөнгийн хэмжээ, бүтцэд өөрчлөлт оруулах

59.1.Тусгай төлөөлөгч нь банкны хувьцаа, өмчлөлийн бусад хэрэгсэлтэй холбогдуулан дараахь шийдвэрийг гаргаж болно:

59.1.1.банкны хувьцаа, өмчлөлийн бусад хэрэгсэлийг эзэмшигч нарт банкны алдагдалыг хүлээлгэх замаар хүчингүй болгох, эсхүл тэдгээрийг банкнаас үүргийн гүйцэтгэлийг шаардах эрх бүхий этгээдэд шилжүүлэх;

59.1.2.энэ хуулийн 56.7-д заасан үнэлгээгээр банкны хөрөнгө нь өр төлбөрөөс их байх тохиолдолд шинээр хувьцаа, хувьцаанд хамаарах үнэт цаас гаргах

59.1.3.банкны өөрийн хөрөнгийн хэмжээ, бүтцэд өөрчлөлт оруулахтай холбоотой хууль, Монголбанкны журамд заасан бусад арга хэмжээ.

59.2.Тусгай төлөөлөгч нь энэ хуулийн 74 дүгээр зүйлд заасан дарааллын дагуу банкны өөрийн хөрөнгийг зохих түвшинд хүргэх зорилгоор Монголбанкнаас тогтоосон аргачлалын дагуу хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээг өөрчлөх буюу өмчлөлийн хэрэгсэлийг бууруулах буюу хөрвүүлж болно.

59.3.Өмчлөлийн хэрэгсэлийг бууруулснаар тухайн бууралтын хэмжээ эцсийн байх бөгөөд тухайн хэрэгсэлийн эзэмшигч нь уг бууралттай холбоотой аливаа шаардлага гаргах эрхгүй.”

27/ 60 дугаар зүйл:

“60 дугаар зүйл.Өр төлбөрийг өмчлөлийн хэрэгсэлд хөрвүүлэх

60.1.Тусгай төлөөлөгч нь банкныг дахин хөрөнгөжүүлэх, эсхүл энэ хуулийн 59.2, 57.1-т заасан арга хэмжээг хэрэгжүүлэх зорилгоор банкны өр төлбөрийг өмчлөлийн хэрэгсэлд хөрвүүлж болно:

60.2.Дор дурдсан өр төлбөрийг энэ хуулийн 60.1-д заасан хөрвүүлэлтэд хамруулахгүй:

60.2.1.даатгагдсан хадгаламж;

60.2.2.үүргийн гүйцэтгэлийг хангах аргаар баталгаажсан өр төлбөр;

60.2.3.энэ хуулийн 6.1.6, 6.1.7-д заасны дагуу хадгалуулсан эсхүл хуульд заасны дагуу банкны активаас тусгаарлагдсан хөрөнгөө буцаан авах харилцагчийн авлага;

60.2.4.долоо хоногоос бага хугацаатай, холбогдох этгээдэд хамаарахгүй банкнаас олгосон зээл;

60.2.5.долоо хоногоос бага хугацаатай, төлбөр тооцооны систем, түүний оператороос олгосон зээл;

60.2.6.ажилтны цалин хөлс, тэтгэвэр тэтгэмж, түүнтэй адилтгах бусад төлбөр;

60.2.7.банкнд зайлшгүй шаардлагатай бараа, ажил, үйлчилгээний төлбөр;

60.2.8.татварын өр, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн өглөг;

60.2.9.хадгаламжийн даатгалын корпорацид төлөх төлбөр;

60.2.11.Монголбанкнаас хөрвүүлэхгүй байхаар тогтоосон бусад өр төлбөр.”

60.2.Өр төлбөрийг өмчлөлийн хэрэгсэлд хөрвүүлэх нөхцөл, шалгуур, шаардлага, журмыг энэ хуулийн 55.2-т заасан журмаар тогтооно.

28/ 61 дүгээр зүйл:

“61 дүгээр зүйл. Бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээний санхүүжилтийн эх үүсвэр

61.1.Банкны тогтолцоо, санхүүгийн тогтвортой байдлыг хангах зорилгоор, банкны бүтцийн өөрчлөлтийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах санхүүжилтийг Засгийн газраас банкныг дахин хөрөнгөжүүлэх, тусгай зориулалтын банкны хувь нийлүүлсэн хөрөнгийг бүрдүүлэх, банкны өрийн хэрэгсэлийг худалдан авах, зээл олгох, баталгаа гаргах, бүтцийн өөрчлөлтийн санд хөрөнгө оруулах хэлбэрээр гаргаж болно.

61.2.Энэ хуулийн 61.1-т заасан санхүүжилтийн нөхцөл, хэмжээ, олгох журмыг Монголбанк, санхүүгийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын саналд үндэслэн Засгийн газар тогтооно.

61.3.Монголбанк нь өөрийн үндсэн зорилтод харшилахгүй гэж үзвэл банкны бүтцийн өөрчлөлтөд зориулан дор дурдсан нөхцөлтэй зээлийг олгож болно:

61.3.1.хүүгийн тусгайлсан нөхцөлтэй;

61.3.2.90 хоногийн хугацаатай, энэ хугацааг дахин нэг удаа мөн хугацаагаар сунгах боломжтой;

61.3.3.Монголбанкнаас тодорхойлсон хангалттай хэмжээний барьцаатай;

61.3.4.Засгийн газрыг баталгаагаар хангагдсан.”

29/ 62 дугаар зүйл:

“62 дугаар зүйл. Бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээний сан

62.1.Монголбанк нь банкны бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай мөнгөн хөрөнгийн сан (цаашид “Сан” гэх)-г бүрдүүлж, зохих журмын дагуу дараах байдлаар зарцуулж болно.

62.1.1.бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээ авахтай холбогдуулан баталгаа гаргах;

62.1.2.зээл олгох;

62.1.3.хөрөнгө худалдан авах;

62.1.4.тусгай зориулалтын банкинд санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх;

62.1.5.энэ хуульд заасны дагуу хувьцаа эзэмшигч, үүргийн гүйцэтгэл шаардлах эрх бүхий этгээдэд төлбөр төлөх;

62.1.6.банкны бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хөрөнгийн дутагдал, зөрүүг нөхөх.

62.2.Сангийн сул чөлөөтэй хөрөнгөөр хөрөнгө оруулалт хийж болно.

62.3.Монголбанк нь дотоод болон гадаадын үнэт цаасны зах зээлд үйл ажиллагаа явуулах зөвшөөрөлтэй, хөрөнгийн удирдлагын туршлагатай, санхүүгийн чадавхитай, найдвартай, мэргэжлийн хуулийн этгээдээр сангийн хөрөнгийн удирдлагыг төлөөлүүлэн хэрэгжүүлж болно.

62.4.Сангийн хөрөнгө нь Монголбанкны хөрөнгө, бусад сангаас тусдаа байна.

62.5.Сангийн хөрөнгийг удирдахдаа банкинд бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээ авах шаардлагатай тохиолдолд бэлэн байлгах нөхцлийг хангана.”

30/ 63 дугаар зүйл:

“63 дугаар зүйл. Сангийн хөрөнгө, өр төлбөр

63.1. Сангийн хөрөнгө нь банкнаас төлсөн хураамжаас бүрдэнэ.

63.2. Энэ хуулийн 63.1-т заасан хураамжийн хувь хэмжээ, төлөх хугацааг Монголбанк тогтооно.

63.3. Сангийн хөрөнгийг банкны системийн нийт хадгаламжийн 1.3 хувьтай тэнцүү байхаар бүрдүүлэх бөгөөд үүний 1 хувь нь банкнаас шилжүүлсэн мөнгөн хөрөнгө, 0.3 хувь нь сангийн онцгой төлбөрт ашиглах зорилго бүхий банкны хөрвөх чадвартай хөрөнгө байна.

63.4. Сангийн өр төлбөрийг сангийн хөрөнгөөр төлнө.

63.5. Банк нь хураамж төлснөөр зургаан сарын дотор хууль, журамд заасан өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээ, төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадварын шаардлагыг хангахааргүй бол Монголбанк энэ хуулийн 63.2-т заасан хугацаа, хэмжээг өөрөөр тогтоож болно.”

31/ 64 дугаар зүйл:

“64 дугаар зүйл. Банкнаас сангийн хөрөнгийг бүрдүүлэх онцгой төлбөр

64.1. Сангийн хөрөнгө нь банкны бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээг санхүүжүүлэхэд хүрэлцэхгүй бол Монголбанк энэ хуулийн 63.3-т заасан хөрөнгөөс хэтрэхгүй хэмжээний онцгой төлбөрийг банкнаас гаргуулах эрхтэй.”

32/ 65 дугаар зүйл:

“65 дугаар зүйл. Гадаад хамтын ажиллагаа

65.1. Монголбанк нь Монгол Улсад болон гадаад улсад үйл ажиллагаа эрхэлдэг аливаа банк, түүний банкны нэгдлийн үйл ажиллагааг хянан зохицуулах эрх бүхий гадаад улсын байгууллагатай хамтран банкны нэгдэлд авах бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээний хамрах хүрээ, хэрэгжүүлэх арга зам, хэлбэрийг тогтоох зорилгоор хамтын ажиллагааны гэрээ, хэлцэл байгуулж болно.

65.2. Энэ хуулийн 65.1-т заасан гэрээ, хэлцэл нь дараахь агуулгатай байна:

65.2.1. банкны урьдчилсан оролцоо болон банкны бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээний талаарх мэдээллийг тухай бүр харилцан солилцох;

65.2.2. банкны үйл ажиллагааг нөхөн сэргээх төлөвлөгөө, түүнд хийсэн дүн шинжилгээг тухай бүр харилцан солилцох;

65.2.3. тухайн банкны Монгол Улс дахь салбар, төлөөлөгч газрын удирдлага, хөрөнгийг захиран зарцуулах, бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой асуудлыг харилцан тохиролцож зохицуулах;

65.2.4. энэ хуулийн дагуу авч хэрэгжүүлэх бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээний төлөвлөгөөг хамтран боловсруулах.

65.3. Энэ хуулийн 65.2-д заасан мэдээ, мэдээллийг дараах нөхцөлд харилцан солилцож болно:

65.3.1. солилцох мэдээ мэдээлэлийг ашиглах зорилго нь тодорхой байх;

65.3.2. энэ хуулийн 65.3.1-д заасан зорилгоос өөр зорилгоор ашиглах тохиолдолд Монголбанкнаас урьдчилан зөвшөөрөл авсан байх;

65.3.3. мэдээ, мэдээллийн нууцлал, түүний хадгалалт, хамгаалалт нь хуульд заасан нөхцөл, шаардлагыг хангасан байх.

65.4. Монголбанк нь бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээг Монгол Улсад үүсгэн байгуулагдаагүй, банкны үйл ажиллагааг нэг болон түүнээс дээш салбараараа дамжуулан эрхэлж буй хуулийн этгээдэд тухайн гадаад улсын эрх бүхий байгууллагаар дамжуулан хэрэгжүүлж болно.

65.5. Энэ хуулийн 65.4-т заасан арга хэмжээ нь Монгол Улсын санхүүгийн тогтвортой байдлыг хангахад хангалттай бус гэж Монголбанкнаас үзсэн бол Монгол Улс дахь салбарын өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээг нэмэгдүүлэх арга хэмжээ авч, энэ хуульд заасан албадлагын бусад арга хэмжээг авах эрхтэй.”

33/ 66 дугаар зүйл:

“66 дугаар зүйл. Үйл ажиллагааг түр түдгэлзүүлэх

66.1. Монголбанк нь бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээ авч байгаа банктай холбоотой дараахь үйл ажиллагааг түр түдгэлзүүлж болно:

66.1.1. банкинд авах арга хэмжээг хэрэгжүүлж байгаа банкны өмнө байгуулсан гэрээгээр хүлээсэн аливаа үүргийг гүйцэтгэхээс түр чөлөөлөх, зогсоох, түр түдгэлзүүлэх;

66.1.2. банкны хөрөнгөөс үүрэг гүйцэтгүүлэгчийн шаардлага хангуулах үйл ажиллагааг түр хугацаагаар хэсэгчлэн буюу бүхэлд нь түдгэлзүүлэх.

66.2. Монголбанк нь дараахь арга хэмжээг хэрэгжүүлж болно:

66.2.1. банкиг банкны зохистой хяналт шалгалтын шаардлагыг хэрэгжүүлэхээс түр чөлөөлөх;

66.2.2. банкны харилцагчтай хийх гүйлгээг зогсоох, гүйлгээ хийж байгаа газар, тооцооны төвийг түр хугацаагаар хаах;

66.2.3.банктай санхүүгийн хэлцэл хийсэн этгээдийн уг хэлцлийг хугацаанаас өмнө дуусгавар болох эрхийг түр түдгэлзүүлэх.

66.3.Энэ хуулийн 66.1 –т заасан арга хэмжээг авах хугацаа нь 90 хоног байх бөгөөд энэ хугацааг хоёр удаа мөн хугацаагаар сунгаж болно.

66.4.Банкинд бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээ авах, түүнийг хэрэгжүүлэх шийдвэр нь тухайн банктай гэрээ байгуулсан этгээдэд гэрээгээ цуцлах эрх, эрхээ нэмэгдүүлэх давуу байдлыг бий болгохгүй бөгөөд энэ нь банкинд авах арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхэлснээс хойш тухайн банкинд зээл олгосон этгээдийн гэрээний дагуу нэмж зээл олгох үүргээсээ татгалзах эрхийг хөндөхгүй.

66.5.Энэ зүйлд заасан арга хэмжээг хэрэгжүүлэх талаар Монголбанк нь нэн даруй олон нийтэд мэдээлнэ.

66.6.Банкинд авах арга хэмжээ хэрэгжүүлж байгаа банкны хөрөнгийг Монголбанкны зөвшөөрөлгүйгээр зарах, шилжүүлэх, хувиарлах, захиран зарцуулахыг хориглоно.

66.7.Энэ хуульд заасан бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээ авах банкны хувьцаа эзэмшигч, үүрэг гүйцэтгүүлэгч нарын эд хөрөнгийн байдал нь тухайн банкны татан буулгаснаас дордохоор байна гэж Монголбанк үзвэл тухайн этгээд нь эд хөрөнгийн байдлаа сэргээхийг шаардах эрхтэй.”

34/ 67 дугаар зүйл:

“67 дугаар зүйл.Бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээг дуусгавар болгох

67.1.Бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээг Монголбанк дараахь үндэслэлээр дуусгавар болгоно:

67.1.1.банкинд бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээ авах үндэслэл арилсан;

67.1.2.бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээний хэрэгсэлийг ашиглах шаардлагагүй болсон.

67.2.Бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээ авагдаж байгаа банк нь Монголбанкнаас гаргасан журамд нийцэхүйц хангалттай хэмжээгээр дахин хөрөнгөжснөөс бусад тохиолдолд бүтцийн өөрчлөлтийн авах арга хэмжээ дуусгавар болсон бол банк байгуулах зөвшөөрлийг Монголбанк цуцлана.

67.3.Энэ хуулийн 67.1–т заасны дагуу бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээний үр дүнд энэ хуульд заасан банкинд тавигдах шаардлагыг банк хангаж дахин хөрөнгөжсөн бол банкны хувьцаа эзэмшигчид банкны удирдлагын бүрэн эрхийг шилжүүлэх шийдвэрийг Монголбанк гаргах бөгөөд хувьцаа эзэмшигчдийн саналын эрх сэргэх, банкны төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүдийн олонх бүрдэх хүртэл Монголбанк Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ.

67.4.Энэ хуулийн 67.2-т заасан шийдвэрт бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэгч этгээдийн бэлтгэсэн бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээний хэрэгсэл, гарсан зардлыг тусгасан тайланг хавсаргасан байна.”

35/ 68 дугаар зүйл:

“68 дугаар зүйл.Банкны эрх хүлээн авагчийг томилох

68.1.Монголбанк нь дараахь үндэслэлээр банкнийг албадан татан буулгах шийдвэр гаргаж, банкны эрх хүлээн авагч томилно:

68.1.1.энэ хуульд заасан албадлагын арга хэмжээний хүрээнд банк байгуулах тусгай зөвшөөрлийг цуцалсан;

68.1.2.банкинд энэ хуульд заасан бүтцийн өөрчлөлтийн арга хэмжээ хэрэгжүүлэх боломжгүй тухай Монголбанкны шийдвэр гарсан.

68.2.Монголбанкнаас бусад этгээд банкнийг татан буулгахбуюу дампуурлын хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа эхлүүлэх эрхгүй.

68.3.Банкны эрх хүлээн авагч нь банк, түүний эрх бүхий албан тушаалтны бүрэн эрх болон банкны хөрөнгийг захиран зарцуулах эрхтэй байх бөгөөд банкны активыг төлүүлэх, өр төлбөрийг барагдуулж, нэхэмжлэгчдийн шаардлагыг хангах, орлогыг хуваарилах чиг үүрэгтэй байна.

68.4.Монголбанк нь энэ хуулийн 56.2-т заасан шаардлагыг хангасан өөрийн ажилтан, эсхүл бусад этгээдийг банкны эрх хүлээн авагчаар томилно.

68.5.Банкны эрх хүлээн авагчийн цалин хөлсийг Монголбанк тогтоож, банкны эрх хүлээн авахтай холбоотой зардлыг тухайн банкнаас гаргуулна.

68.6.Банкны эрх хүлээн авагч нь банкны эрх хүлээн авагч томилогдсон хугацаа, банк хадгаламжийн үйл ажиллагаа явуулахгүй тухай болон банкны эрх хүлээн авагчаас шаардлагатай гэж үзсэн бусад асуудлыг тусгасан банкнийг татан буулгах тухай шийдвэрийг тухайн банкны бүх салбар, албан газарт нэн даруй байршуулж, олон нийтэд мэдээлнэ.”

36/ 69 дүгээр зүйл:

“69 дүгээр зүйл.Банкны эрх хүлээн авагчийн бүрэн эрх

69.1.Банкны эрх хүлээн авагч дараахь бүрэн эрхтэй:

69.1.1.банкны хөрөнгийг захиран зарцуулах;

69.1.2.банкнийг төлөөлөх, удирдах;

69.1.3.банкны өр төлбөрийг хязгаарлах, шилжүүлэх, зогсоох;

69.1.4.зээл авах;

69.1.5.банкнаас байгуулсан хөдөлмөрийн болон бусад гэрээг цуцлах;

69.1.6.шаардлагатай ажилтан авах, чөлөөлөх;

69.2.Банкны эрх хүлээн авагч нь банкны татан буулгах ажиллагаатай холбоотой бүхий л мэдээллийг Монголбанкинд хүргүүлж, Монголбанкнаас тогтоосон хугацаанд тайланг тогтмол ирүүлнэ.

69.3.Банкны эрх хүлээн авагч нь банкны хөрөнгийн бүрэн бүтэн байдлыг хангахад шаардлагатай бүхий л арга хэмжээг авах үүрэгтэй.

69.4.Банкны эрх хүлээн авагч нь томилогдсон өдрөөс хойш 60 хоногийн дотор Монголбанкинд банкны санхүүгийн болон холбогдох бусад тайлан, хөрөнгийн бүртгэл, жагсаалтыг бэлтгэж хүргүүлнэ.

69.5.Хувьцаа эзэмшигч, эрх бүхий албан тушаалтан, бусад ажилтан, хөндлөнгийн аудиторын үйл ажиллагаанд эдийн засгийн гэмт хэргийн шинжтэй нөхцөл байдал илэрсэн бол банкны эрх хүлээн авагч Монголбанкинд нэн даруй мэдэгдэж, тухайн асуудлыг шалгуулж, шийдвэрлүүлэхээр хууль хяналтын холбогдох байгууллагад хандана.

69.6.Банкнаас хийгдсэн төлбөр, шилжүүлэг нь зарим этгээдийн эрх ашгийг бусдаас илүүд авч үзсэн байх шинжтэй бол банкны эрх хүлээн авах үйл ажиллагаа эхлэхээс өмнөх гурван сарын дотор хийгдсэн төлбөрийг, хэрэв төлбөр хүлээн авагч нь тухайн банкны хувьцаа эзэмшигч, төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дарга, гишүүн, гүйцэтгэх удирдлага, ажилтан, тэдгээрт холбогдох этгээд байвал банкны эрхийг хүлээн авах үйл ажиллагаа эхлэхээс өмнөх 12 сарын дотор хийгдсэн бүх төлбөрийг дор дурдсанаас бусад тохиолдолд хүчингүйд тооцно:

69.6.1.Аливаа хадгаламж эзэмшигчид төлсөн төлбөр нь тухайн үед Монголбанкнаас тогтоосон нэг хадгаламж эзэмшигчид төлөх хязгаараас хэтрээгүй;

69.6.2.бусад шилжүүлсэн хөрөнгө нь тухайн үеийн зах зээлийн үнээр төлөгдсөн;

69.6.3.банкны төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дарга, гишүүн, гүйцэтгэх удирдлага, ажилтанд олгосон цалин хөлс нь тэдгээрт урьд олгож байсан цалин хөлсний ердийн хэмжээнээс хэтрээгүй /шагнал, бусад тусгай нэмэгдэл үүнд хамаарахгүй/;

69.6.4.залилан мэхэлсэн шинжтэйгээс бусад тохиолдолд хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргах зорилгоор тусгай зориулалтын компанид хөрөнгө шилжүүлсэн.”

4 дүгээр зүйл. Банкны тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.2.3 дахь заалтын “тэдгээрийн удирдлагын хүсэлтийг” гэснийг “мөрдөгчийн саналыг” гэж, 33 дугаар зүйлийн 33.2 дахь хэсгийн “Төв банк /Монголбанк/-ны тухай хуулийн 31² дугаар зүйлд заасан Санхүүгийн тогтвортой байдлын зөвлөл” гэснийг “Монголбанк” гэж, 36 дугаар зүйлийн 36.3 дахь хэсгийн “шаардлагыг хангасан” гэснийг “шаардлага, 36¹ дугаар зүйлд заасан шалгуурыг хангасан” гэж, мөн зүйлийн 36.5 дахь хэсгийн “Энэ хуулийн 36.1-36.12-т тогтоосон шаардлага,” гэснийг “Энэ зүйлд тогтоосон шаардлага нь” гэж, 43 дугаар

зүйлийн дугаарыг "44" гэж, 44 дүгээр зүйлийн дугаарыг "45" гэж, 45 дугаар зүйлийн дугаарыг "46" гэж, 44 дүгээр зүйлийн 44.2 дахь хэсгийн "44.1" гэснийг "45.1" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Банкны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.4 дэх хэсгийн “, 48.2” гэснийг, 32 дугаар зүйлийн 32.1.2 дахь заалтын “төрийн эсрэг болон эдийн засгийн” гэснийг, Тавдугаар бүлгийн гарчгийн "НЭГДСЭН", мөн бүлгийн хоёрдугаар дэд бүлгийн гарчгийн "нэгдсэн" гэснийг, хуулийн “ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ АЛБАДЛАГЫН ХЭМЖЭЭ” гэснийг, мөн зургаадугаар бүлгийн “НЭГДҮГЭЭР ДЭД БҮЛЭГ БАНКИНД ХҮЛЭЭЛГЭХ АЛБАДЛАГЫН АРГА ХЭМЖЭЭ”, “ХОЁРДУГААР ДЭД БҮЛЭГ БАНКИНД ОНЦГОЙ ДЭГЛЭМ ТОГТООХ”, “ГУРАВДУГААР ДЭД БҮЛЭГ БАНКНЫ ЭРХ ХҮЛЭЭН АВАХ”, “ДОЛДУГААР ДЭД БҮЛЭГ БУСАД ЗҮЙЛ” гэснийг тус тус хассугай.

6 дугаар зүйл. Банкны тухай хуулийн 46 дугаар зүйлийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

7 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 20... оны ... дугаар сарын ...-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

201... оны ... дугаар
сарын ...ны өдөр

Улаанбаатар хот

**ТОВ БАШК (МОНГОЛБАШК)-НЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Төв банк (Монголбанк)-ны тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 1, 2 дахь хэсэг, 25¹ дүгээр зүйлийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Банкны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

201... оны ... дугаар
сарын ...ны өдөр

Улаанбаатар хот

ЗӨРЧЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ,ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Зөрчлийн тухай хуулийн 11.3 дугаар зүйлийн 10 дахь хэсгийн “гаргаж өгөөгүй,” гэсний дараа “ирүүлээгүй” гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл. Зөрчлийн тухай хуулийн 11.3 дугаар зүйлийн дараах хэсгийг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай.

1/ 11.3 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсэг:

“6.Банкны зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтийг хангаагүй нь банкинд бүтцийн өөрчлөлт хийх, эсхүл татан буулгахад хүргэхээргүй бол банкныг тавин мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.”

2/ 11.3 дугаар зүйлийн 7 дахь хэсэг:

“7.Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний хүрээнд Монголбанкнаас тавьсан шаардлага, үүрэг, даалгаврыг биелүүлээгүй, эсхүл Монголбанкны шийдвэрийг зөрчсөн бол хүнийг арван мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг нэг зуун мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно”

3/ 11.3 дугаар зүйлийн 8 дахь хэсэг:

“8. Хяналт шалгалт, албадлагын арга хэмжээнд саад учруулсан бол хүнийг таван мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг тавин мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.”

2 дугаар зүйл. Зөрчлийн тухай хуулийн 11.3 дугаар зүйлийн 3, 4, 5 дахь хэсгийн “...Банкны тухай хуульд заасан, эсхүл Монголбанкнаас тогтоосон зээл, зээлтэй адилтган тооцох актив хөрөнгө, баталгаа, батлан даалтад тавьсан...” гэснийг “...Банкны өөрийн хөрөнгийн хэмжээтэй уялдуулан Банкны тухай хуулиар тогтоосон зээлийн төвлөрөл болон бусад...” гэж, мөн зүйлийн 10 дахь хэсгийн “...баримтыг...” гэснийг “...баримт, банкныг тогворжуулах төлөвлөгөөг...” гэж, 11 дэх хэсгийн “Энэ зүйлийн 6, 7, 8” гэснийг “Банкны заавал байлгах нөөцийн болон энэ зүйлийн 6” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

201... оны ... дугаар
сарын ...ны өдөр

Улаанбаатар хот

БАНК, ЭРХ БҮХИЙ ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН МӨНГӨН ХАДГАЛАМЖ, ТӨЛБӨР ТООЦОО, ЗЭЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Банк, эрх бүхий хуулийн этгээдийн мөнгөн хадгаламж, төлбөр тооцоо, зээлийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлд дор дурдсан агуулгатай 5 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“5.Банкны зээлийн хүүгийн хэмжээний дээд хязгаарлалтыг Монголбанк тогтоож болно.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Банкны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг